

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

OKTOBAR 2019

KLJUČNE PORUKE

- Nove ekspanzivne mjere ECB u septembru
- Visok rast građevinarstva u trećem kvartalu
- Blagi pad potrošačkih cijena u septembru
- Stopa nezaposlenosti na kraju septembra 14,5%
- Suficit budžeta u septembru 16,7 mil.€
- Nastavak pozitivnih trendova u bankarskom sektoru
- Rast izvoza roba za devet mjeseci
- Rast neto priliva SDI za osam mjeseci

Međunarodno okruženje

Evropska centralna banka (ECB) je u septembru smanjila referentnu kamatnu stopu u Eurozoni za 10 baznih poena na -0,5%. ECB je takođe objavila i da ponovo pokreće program kupovine obveznica u bankarskom sistemu, sa mjesečnim prometom od 20 mlrd.€ počev od 1. novembra. Prosječna godišnja stopa inflacije za 19 članica Eurozone u septembru je iznosila 0,8%.

Realni sektor i inflacija

Crnu Goru je u kolektivnom smještaju za devet mjeseci posjetilo 16,4% više turista sa ostvarenih 9,5% više noćenja g-n-g. U strukturi noćenja stranih turista u septembru 2019. najveće učešće imali su turisti iz Rusije (19,7%), UK (9,1%) i Francuske (9,0%). Industrijska proizvodnja je za devet mjeseci 2019. niža 8,1% g-n-g, najviše usljed pada proizvodnje električne energije od 16,8%. Vrijednost izvršenih građevinskih radova je veća za 31,4% u trećem kvartalu 2019 u odnosu na isti kvartal prethodne godine. U septembru je godišnja stopa inflacije (CPI) iznosila -0,2%, dok je prosječna stopa za period januar-septembar iznosila 0,3%. Najveći negativan rast u septembru bilježe cijene odjeće i obuće (-8,8%), usljed čega je ova kategorija ostvarila najveći negativan doprinos od -0,76 p.p. Cijene proizvođača industrijskih proizvoda bilježe godišnji rast od 2,8%, izvozne cijene bile su niže 0,7% na godišnjem nivou, dok su uvozne cijene bile veće za 0,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih za devet mjeseci iznosio je 204.230 i viši je 8,2% g-n-g. Prosječan broj nezaposlenih iznosio je 36.532 ili 17,2% manje g-n-g. Stopa nezaposlenosti je na kraju septembra iznosila 14,5%, što je za 2,6 p.p. niže u odnosu na isti mjesec 2018. Prosječna bruto zarada u septembru je 775€ i viša je za 0,9% g-n-g, dok je prosječna neto zarada od 516€ u septembru veća 0,8% na godišnjem nivou.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta u septembru 2019. iznosili su 165,9 mil.€ i veći su 9,6% g-n-g. Za 9 mjeseci 2019. naplata prihoda je 1.338.2 mil.€, što je 5,1% više u odnosu na isti period 2018. i 2,7% više u odnosu na plan. Izdaci budžeta u septembru 2019. iznosili su 149,3 mil.€ i niži su 10,1% g-n-g, dok u periodu januar-septembar ove godine iznose 1.376,5 mil.€, što je niže 9,4% u odnosu na plan. U periodu januar-septembar 2019. ostvaren je budžetski deficit od 38,4 mil.€, dok u septembru imamo suficit od 16,7 mil.€.

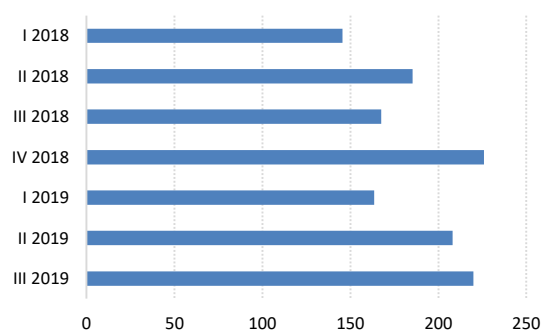
Finansijski sektor

Septembarski podaci pokazuju nastavak rasta osnovnih monetarnih pokazatelja. Ukupni krediti su iznosili 3.036,0 mil.€ i ostvarili su rast od 1,5% na godišnjem nivou, dok su u odnosu na kraj prethodne godine povećani za 3,6%. Pri tome su krediti stanovništva zabilježili rast od 8,6%, a krediti privrede 2,1% g-n-g. Ukupni depoziti su iznosili 3.514,8 mil.€ što predstavlja rast od 1,6% g-n-g. U ročnoj strukturi depozita, depoziti po viđenju čine 71,2% ukupnih depozita, a oročeni depoziti 28,7%. Nastavljen je trend pada kamatnih stopa, tako da je u septembru kamatna stopa na kredite iznosila 6,17% i smanjena je na godišnjem nivou za 0,23 p.p, dok je pasivna kamatna stopa, koja iznosi 0,43%, ostvarila pad od 0,16 p.p. u posmatranom periodu. Realni sektor i dalje karakteriše izražena nelikvidnost. Krajem septembra, od ukupno 72.913 pravna lica i preduzetnika, u blokadi je bilo 17.789 dužnika, što predstavlja povećanje od 3,7% na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu koga je izvršena blokada računa je iznosio 649,4 mil.€, što je za 0,7% manje u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Spoljnotrgovinska razmjena

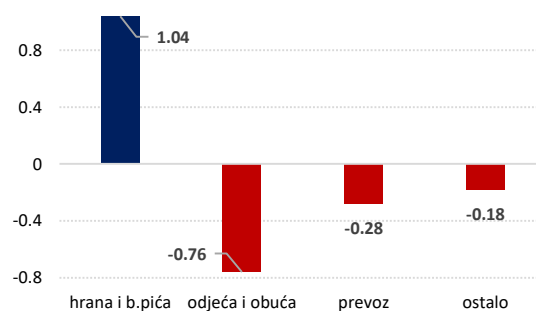
Spoljnotrgovinski deficit za 9 mjeseci iznosio je 1,6 mlrd.€, što je 3,3% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupan izvoz roba iznosio je 300,5 mil.€, što predstavlja povećanje od 2,2% usljed većeg izvoza električne energije (tranzit), rude boksita i plute i drva. Na drugoj strani, glavna izvozna komponenta aluminijum, bilježi godišnji pad za 9 mjeseci od 18,5%. Ukupan uvoz roba je povećan za 3,1% i iznosi 1,9 mlrd.€, što je posljedica povećanja uvoza električne energije, hrane i raznih gotovih proizvoda, dok je uvoz mašina i transportnih uređaja opao za 8,8%. Neto priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-avgust 2019. iznosio je 259,4 mil.€, što je povećanje od 3,5% g-n-g. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 515,0 mil.€, što predstavlja pad od 5,6%. Niži priliv SDI posljedica je smanjenja priliva po osnovu investicija u vlasnički kapital (investicije u kompanije i banke i investicije u nekretnine). U ukupno ostvarenom prilivu, vlasnička ulaganja su učestvovala sa 56,3%, pri čemu investicije u kompanije i banke sa 35,1% (pad od 16,7%), dok su ulaganja u nekretnine učestvovala sa 21,1% (pad od 7,2%) u odnosu na isti period 2018. Priliv po osnovu interkompanijskog duga učestvovao je sa 40,9% u ukupnom prilivu, što je 6,3% više g-n-g. Ukupan odliv u posmatranom periodu iznosio je 255,6 mil.€ ili 13,4% manje g-n-g.

Grafik 1 Vrijednost izvršenih građevinskih radova, u mil.€

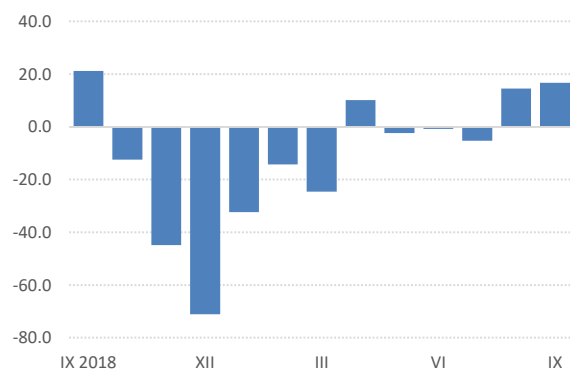
...Snažan rast građevinarstva u trećem kvartalu...

Grafik 2 Doprinos godišnjoj stopi inflacije u p.p, septembar 2019.

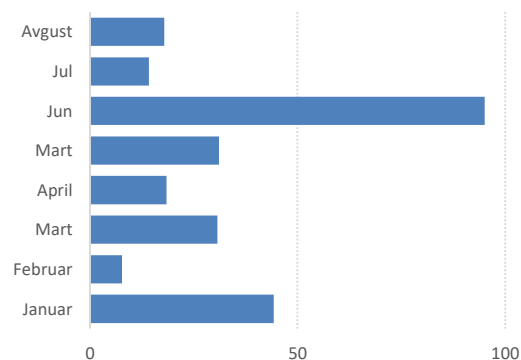
...Godišnja inflacija u septembru -0,2%...

Grafik 3 Suficit/Deficit budžeta, u mil.€

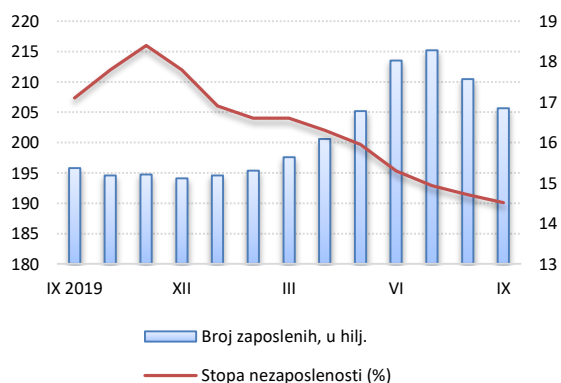
...Suficit budžeta u septembru 16,7 mil.€...

Grafik 4 Neto SDI jan-avgust 2019, u mil.€

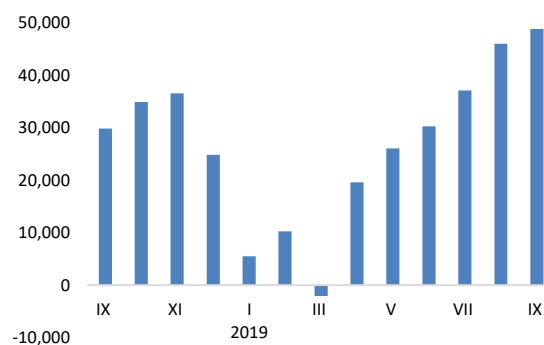
...Neto SDI veće 3,5% za 8 mjeseci...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada

...Rast zaposlenosti 5% u septembru...

Grafik 6 Ukupan profit banaka, u mil.€

...Profit banaka za 9 mjeseci 48,7 mil.€...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	24.0	15.3	18.1	19.1	-8.9	-12.8	-20.1	-27.6	-4.8	5.6	5.0	-2.8	-1.8	9.9	-1.8	-8.1
Prerađivačka industrija	5.3	7.0	10.1	34.8	-2.6	5.6	-4.1	-3.9	-11.4	-2.6	3.3	-4.9	-17.6	9.5	-17.6	-5.0
Vađenje rude i kamena	-18.6	-19.1	-21.6	-18.1	-11.5	10.9	30.8	19.7	30.7	7.5	14.3	15.4	31.1	28.1	31.1	16.1
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	84.8	78.2	70.2	11.0	-13.1	-27.9	-38.3	-64.8	-0.6	19.4	5.2	-4.1	24.2	5.3	24.2	-16.8
Turizam																
Dolasci turista	146,829	78,678	39,580	31,849	26,986	38,741	56,219	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	-25.2	12.5	16.4
Noćenja turista	613,118	239,251	81,231	61,832	59,991	75,806	98,662	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	-35.1	10.9	9.5
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	3.0	3.1	3.3	4.6	4.9	6.1	5.6	5.4	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	-16.0	4.6	5.4
Tekuće cijene	4.3	4.4	4.5	5.1	5.1	6.5	6.8	6.8	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	-16.0	4.6	6.1

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	1.9	1.9	2.0	1.6	0.3	0.4	0.8	0.9	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.1	-0.2	0.3
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	1.7	1.7	1.7	1.5	0.3	0.3	0.7	0.9	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	-0.4	0.3	0.3
Indeks proizvođačkih cijena	2.4	2.9	2.9	2.4	1.8	1.5	1.2	3.3	1.9	2.9	2.9	2.9	2.8	0.1	2.8	2.4

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	195,784	194,555	194,756	194,085	194,589	195,353	197,594	200,595	205,164	213,488	215,181	210,455	205,650	-2.3	5.0	8.2
Broj nezaposlenih	39,902	41,927	42,889	41,378	38,917	38,642	38,570	38,102	36,658	35,292	34,576	34,355	33,675	-2.0	-15.6	-17.3
Stopa nezaposlenosti (%) ¹	17.1	17.8	18.4	17.8	16.9	16.6	16.6	16.3	16.0	15.3	14.9	14.7	14.5	-0.2	-2.6	-3.3
Prosječna bruto zarada (€)	768	766	769	771	771	772	765	767	770	775	767	776	775	-0.1	0.9	0.7
Prosječna neto zarada (€)	512	510	512	513	513	514	510	511	513	516	511	517	516	-0.2	0.8	0.6
Prosječna penzija (€)	285	284	284	284	289	289	289	289	289	289	289	288	288	0.0	1.3	1.3

¹ Promjene (M-n-M, IX 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,989.6	2,982.6	2,986.8	2,930.2	2,939.8	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	n/p	n/p
Kreditni privredi (u mil.€)	1,014.8	1,017.8	1,032.6	1,031.1	1,035.3	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	n/p	n/p
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,215.0	1,226.7	1,238.7	1,250.9	1,259.3	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	n/p	n/p
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	233.1	238.7	226.1	197.6	236.7	206.9	217.8	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	n/p	n/p
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	200.6	204.4	207.7	202.4	184.4	184.0	178.1	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	n/p	n/p
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,459.3	3,459.0	3,452.2	3,459.2	3,416.9	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	n/p	n/p
Depoziti privrede (u mil.€)	1,143.8	1,113.2	1,083.5	1,099.4	1,080.3	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	n/p	n/p
Depoziti stanovnika (u mil.€)	1,308.7	1,312.5	1,319.8	1,327.5	1,285.7	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	n/p	n/p
Kamatna stopa na kredite	6.4	6.4	6.4	6.4	6.3	6.3	6.3	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	0.0	-0.2
Kamatna stopa na depozite ²	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.0	-0.2
Obavezna rezerva (u mil.€)	259.3	258.3	253.4	251.9	249.7	250.3	252.1	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	n/p	n/p

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	30.5	33.3	37.9	34.9	28.2	32.0	33.4	31.5	30.1	36.8	36.5	34.4	37.5	9.0	23.0	2.2
Uvoz roba (u mil.€)	205.7	245.7	200.5	216.5	128.8	179.8	215.3	241.8	239.2	235.2	259.7	226.8	223.0	-1.7	8.4	3.1
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-175.2	-212.4	-162.5	-181.7	-100.6	-147.7	-181.9	-210.2	-209.1	-198.4	-223.2	-192.4	-185.5	-3.6	5.9	3.3
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	-32.8	34.8	50.4	24.5	44.2	7.8	30.7	18.5	31.1	95.0	14.2	17.9	n/p	26.0	-67.0	3.5

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	IX 2018	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	IX 2019/IX plan	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	187.3	145.8	142.2	185.0	107.3	116.5	147.5	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	9.6	-11.4	5.1
Izdaci budžeta (mil.€)	166.1	158.2	187.1	256.1	139.6	130.9	172.2	154.9	146.6	144.2	179.4	159.6	149.3	-7.4	-10.1	4.8
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	21.2	-12.4	-44.9	-71.1	-32.3	-14.3	-24.6	10.1	-2.3	-0.8	-5.3	14.5	16.7	n/p	-21.4	-5.4
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	0.5	-0.3	-1.0	-1.5	-0.7	-0.2	-0.5	0.2	0.2	0	-0.1	0.3	0.3	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	IX 2019	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	M-n-M	IX 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	79.50	81.00	66.70	57.80	60.50	64.10	66.80	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	5.2	-21.2	-12.4
Aluminijum (USD/T)	2026.5	2029.9	1938.5	1920.4	1853.7	1863.0	1871.2	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	0.7	-13.5	-16.2
Euribor (12 mjeseci)	-0.16	-0.15	-0.14	-0.12	-0.11	-0.11	-0.11	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	0.1	-0.2	0.0
Inflacija u Eurozoni ³	2.10	2.30	1.90	1.50	1.40	1.50	1.40	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.80	-0.2	-1.3	-0.5

² Promjene (M-n-M i IX 2019 g-n-g) prikazane u p.p.³ Promjene (M-n-M, IX 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.